- Po operaci si děti málokdy stěžují na bolest. V případě potřeby ji tlumíme léky.
- Antibiotika nejsou běžně potřeba.

Den propuštění

- Pro riziko krvácení zůstávají děti hospitalizované jednu noc po výkonu.
- Dítě zkontroluje ORL lékař.
- Pokud je vše v pořádku, lékař Dětské kliniky po sepsání propouštěcí zprávy dítě s doprovodem propustí do domácí péče.

DOPORUČENÁ OPATŘENÍ PO PROPUŠTĚNÍ:

- Klidový režim po dobu 1 týdne po výkonu.
- Doporučujeme měkkou nedráždivou stravu.
- Pro riziko vzniku krvácení se vyhněte horkým nápojům, horké sprše a koupeli či přímému slunci.
- Nácvik dýchání nosem: U dětí po výkonu často návykově přetrvává dýchání ústy, do týdne po operaci zahajte aktivní nácvik správného dýchání alespoň 10 minut denně.
- Příklady cviků:
  - Plávání – začít asi 14 dní po operaci.
  - Nafukování balónku – ústy, i každou nosní dírkou zvlášť.
  - Vydechování nosem, nos je stlačen dvěma prsty, možno i vyfukovat bubliny pod vodou, např. při pití přes brčko nebo ve vaně.
  - Sfoukávání hořící svíčky z postupně prodlužované vzdálenosti.
  - Postavit se zpříma, upažit, ohnout paže v loktech tak, aby se prsty obou rukou navzájem dotýkaly, nadechnout a zároveň rozpažit, poté výdech a znovu ohnutí v loktech.
  - Oběma nohama najednou vyskočit z místa a přitom nahlas počítat.
  - Lehnout si na záda, uvolnit se, na nadbřišek položit např. knihu (asi 2 kg zátěže), proti této zátěži se pomalu nadechnout a poté vydechovat „šššˮ. Výdech lze prohloubit tím, že rodiče zatlačí v oblasti boků – tento tlak působí uklidňujícím dojmem u dětí v dechové tísni (např. u astmatického záchvatu).

Komplikace po výkonu, které mohou nastat:

- zvýšení tělesné teploty
- zápach z úst
- ztížené polykání
- huhňavá řeč
- bolest za krkem
- krvácení

Kdy vyhledat lékaře?

- V případě krvácení z nosu nebo úst ihned vyhledejte ORL pohotovost. Na zátylek dejte studený obklad a nepokládejte dítě do polohy vleže na zádech. V případě výrazného krvácení si zavolejte zdravotnickou záchrannou službu.
- Při teplotě nad 38°C trvající déle než 1 den nasaďte léky na snížení teploty a dostavte se na ORL ambulanci v běžných ordinačních hodinách.
- Pokud dítě odmítá jíst nebo pít déle než 1 den nebo výrazně slábne je vhodné vyhledat ORL lékaře v běžné ordinační době.
- Pokud si dítě stěžuje na výraznou, přetrvávající bolest za krkem a je spojená s horečkou, je vhodné vyhledat ORL lékaře v běžné ordinační době.
- Pokud dítě naklání hlavu do strany (šikmé postavení) vyhledejte ORL pohotovost.

ADENOTOMIE

Odstranění nosní mandle

Edukační materiál
pro pacienty a jejich rodiče

ZPRACOVALA:
MUDr. Hana Schovánková
MUDr. Zuzana Mateášiková

ODBORNÝ GARANT:
doc. MUDr. Richard Salzman, Ph.D.

DŮLEŽITÉ KONTAKTY:
Klinika otorinolaryngologie
a chirurgie hlavy a krku
Fakultní nemocnice Olomouc
Zdravotníků 248/7, 779 00 Olomouc
tel.: (+420) 588 444 172
e-mail: orl@fnol.cz

PEČUJEME O VÁS UŽ OD ROKU 1896
Fm-L009-027-EM-102 (v4)

FAKULTNÍ NEMOCNICE® OLOMOUC

ADENOIDNÍ VEGETACE
zvětšená nosní mandle

- Správně také nazývaná jako hltanová mandle.
- Jedná se o lymfatickou tkáň nacházející se v nosohltanu (za nosní dutinou).
- Často se zvětšuje mezi 3.–5. rokem, největšího objemu dosahuje v 6.–7. roku, poté se zmenšuje, až úplně vymizí. Výjimečně zůstává do dospělosti.
- Na infekce horních cest dýchacích reaguje zvětšením. Opakovanými infekcemi dochází postupně ke zbytnění nosní mandle, která se následně může sama stát zdrojem infekce.

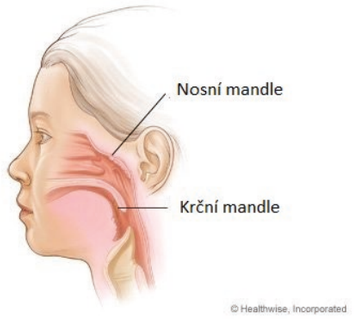

PŘÍZNAKY ADENOIDNÍ VEGETACE
(zvětšené nosní mandle)

- časté rýmy a záněty horních cest dýchacích
- chrápání
- apnoické pauzy (zástava dechu ve spánku)
- dýchání ústy a typický „tupý“ výraz v obličeji
- změna hlasu – „huhňavost“
- únava po probuzení
- opakované záněty středního ucha, nedoslýchavost
- plochý hrudník, kulatá záda, nedostatečný celkový vývoj
- růst křivých zubů

MÁ VAŠE DÍTĚ PŘÍZNAKY ZVĚTŠENÉ NOSNÍ MANDLE?

- Vyšetření je možné v dětské poradně ORL kliniky po předchozím objednání na telefonním čísle 588 444 172.

Jak probíhá vyšetření?

- Odebrání anamnézy (připravte si kartičku pojištěnce, informace o zdravotním stavu Vašeho dítěte – užívané léky, četnost onemocnění…).
- Posouzení stavu nosní mandle pomocí optického přístroje (endoskopu), speciálního zrcátka nebo pohmatem. Vyšetření vyžaduje spolupráci dítěte a často i rodičů (pozitivní motivace před výkonem výhodou 😊).
- Doplňující vyšetření sluchu (audiometrie a tympanometrie).

Terapeutické možnosti

- Konzervativní (léková) terapie – nosní spreje, antihistaminika ve formě tablet nebo sirupu.
- Chirurgické odstranění adenoidní vegetace – adenotomie.

Chirurgické odstranění nosní mandle – adenotomie

- Pro rozhodnutí o odstranění nosní mandle jsou podstatné klinické příznaky (potíže dítěte), nikoliv velikost mandle.
- Čekací doba je obvykle několik měsíců.
- V případě zájmu o dřívější termín, existuje systém náhradníků, kdy je místo dítěte, které nemůže podstoupit výkon pro akutní infekci, přijato dítě jiné. V takovém případě vás budeme o termínu výkonu informovat telefonicky obvykle několik málo dní před samotným přijetím a operací.
- Výkon je prováděn v celkové anestezii na operačních sálech Dětské kliniky FNOL.
- Celková doba hospitalizace je 2 noci.

Chirurgické možnosti výkonu

- Na našem pracovišti je výkon vždy prováděn pod stálou zrakovou kontrolou (pomocí endoskopu je obraz přenášen na monitor)

1. Odstranění nosní mandle kyretou – standardní metoda
2. Odstranění nosní mandle plazmovou koblací – modernější metoda

PLAZMOVÁ KOBLACE

- Modernější metoda s nižším rizikem krvácení a nižší bolestivostí.
- Zákrok plazmovou koblací není hrazen z veřejného zdravotního pojištění. Pokud o tuto metodu máte zájem, je nutno zaplatit doplatek za sondu – cena je 8 500 Kč (v roce 2023).
- Při objednání k operaci dostanete od lékaře poukaz na koblační sondu, který uhradíte a vyzvednete v den přijetí dítěte v lékárně FNOL.

ADENOTOMIE – V REŽIMU JEDNODENNÍ PÉČE

- V den výkonu v 7:00 hodin se dostavte na anesteziologickou ambulanci (budova A) k předoperačnímu anesteziologickému vyšetření
- Po anesteziologickém vyšetření se dostavte do kartotéky Dětské kliniky (budova Q1), kde od 7:30-8:00 hod v prostorách všeobecné ambulance proběhne příjem lékařem Dětské kliniky a vyšetření ORL lékařem (potvrzení indikace, kontrola informovaného souhlasu).
- 7:30 – 8:00 hod. příjem dítěte na oddělení 28C Dětské kliniky k operačnímu výkonu.
- Dítě musí být od půlnoci lačné (nejíst, nepít).
- Ranní premedikace, provedení samotného výkonu dle programu
- Po výkonu je z důvodu bezpečnosti nutné minimálně 4 hodinové sledování
- Po ORL kontrole bude buď doporučeno sledování do dalšího dne nebo bude pacient propuštěn (obvykle po 18. hodině), obdržíte poučení o pooperačním režimu
- Dále dostanete termín kontroly (obvykle za dva týdny v úterý od 13:30 v dětské poradně v suterénu ORL kliniky)

ADENOTOMIE ZA HOSPITALIZACE

První den hospitalizace

- Dostavte se do všeobecné ambulance ORL kliniky, kde proběhne kontrola ORL lékařem.
- S sebou musíte mít předoperační vyšetření od praktického lékaře pro děti a dorost s vyjádřením, že je dítě schopno podstoupit celkovou anestezii.
- Zeptejte se svého dětského lékaře, zda je nutný u dětí odběr krve, protože ve většině případů (kdy dítě nemívá časté krvácení a nedělají se mu lehce krevní podlitiny) lze odběr krve nahradit vyplněním dotazníku. Tento dotazník podepisuje praktický lékař a rodič.
- Následně dítě absolvuje anesteziologické předoperační vyšetření.
- Potom následuje příjem dítěte k hospitalizaci na Dětské klinice.
- U dětí do 6-ti let pojišťovna hradí pobyt v nemocnici jedné doprovázející osobě.

Druhý den hospitalizace, den operace

- Dítě od půlnoci nesmí jíst ani pít, dostane premedikaci na uklidnění.
- Výkon je prováděn na operačním sále Dětské kliniky, rodiče můžou doprovodit dítě až k sálu, kde si ho následně přebírá zdravotnický personál.
- Samotný výkon trvá cca 20 minut, ale od uspání po probuzení trvá asi hodinu.
- Po výkonu je dítě převezeno na dospávací pokoj, kde jsou monitorovány jeho životní funkce. Rodiče si dítě obvykle přebírají 2–3 hodiny po výkonu.